

Vinkkejä vuorovaikutukseen ja tuen kartoittamiseen

Kehitysvammaiset vanhempina seminaari
Pia Henttonen
Enemmän otetta ja osallisuutta-projekti
RAY 2006-2009
Sähköposti pia.henttonen@kvtl.fi
Puhelin 0503029608

”Vammaisuus on suhteellista, se tulee esille suhteessa ympäristön vaatimukseen” Päivi Ylikoski

”Kehitysvamma on myös identiteettikysymys- millaisena ihminen itseään pitää ja mitä rooleja hän omaksuu” Päivi Ylikoski

Miten vamma tai vaikeus vaikuttaa asiakassuhteeseen?

- Vaikutus on yksilöllistä
 - Vamma voi vaikuttaa asioiden ymmärtämiseen, tiedon käsittelyyn, vuorovaikutukseen, tilanteen havaitsemiseen, tilanteessa toimimiseen...

Tärkeää saada asiakas osalliseksi

- Saada asiakkaan omat mielipiteet ja ajatukset esille

Vinkkejä vuorovaikutukseen:

- Anna käytännön esimerkkejä
- Käytä ”joko tai”-kysymysmuotoa, johon ei voi vastata pelkästään kyllä tai ei
- Salli ”En tiedä”- vastaukset
- Tee ytimekkäitä ja lyhyitä kysymyksiä
- Käytä avoimia kysymyksiä
- Vältä väittämiä ja kysymyksiä, joissa on monia yksityiskohtia
- Tee kysymyksiä, jotka vaativat konkreettisia vastauksia
- Pyydä selittämään kommentti, jonka juuri esitit tai pyydä heitä kertomaan lisää siitä
- Pyydä esimerkkejä, jotka kuvaavat esittämäsi kommenttia
- Kysy/pyydä näyttämään, miten hän tekisi kyseisen tehtävän

Toimintamallina KERRO, NÄYTÄ JA HARJOITTELE!

Mitä kaikkea voi tarkoittaa vastaus ”ei ymmärrä/ei tiedä”

Vastaajalta voi puuttua

- tarvittavat tiedot
- kyvyt muuntaa olemassa oleva tieto vastaukseksi
- valmiudet soveltaa ja yleistää pyydetty tieto kyseiseen tilanteeseen

Ei ymmärrä kysymystä

Ei ymmärrä, miten vastaisi. Vastauksen tyyppi voi olla outo.

Ei muista tietoja, joita tarvittaisiin

Tilanne, jossa pitäisi vastata on liian vaativa

Vastauksen laatimiseksi vaadittava ajatteluprosessi on liian vaativa

Kysymys on huonosti muotoiltu, liian pitkä tai monimutkainen

Perusjutut

- Selkeä kieli, selkeät materiaalit
- Mallin antaminen, harjoittelu
- Asiakkaan lapsen tarpeet, asiakkaan vanhemmuuden vaatimukset
 - selkeitä ja käytännöllisiä asioita.Miten pitää kehittyä? Mikä pitää muuttua?
- Konsultoi tarpeen tullen asiakkaan lähi-ihmistä, kehitysvamma/lastensuojelun ammattilaista
 - Ole valmis palaamaan aiheeseen seuraavalla kerralla

Miten voi saada tietoa perheen tilanteesta ja tarpeista?

- Kysymys- tai kommenttilista
- Verkostokartta
- Asunnon pohjapiirustus
- Piirretyt kuvat, valokuvat
- Toivekartat, välimatkakartat, suhdekartat
- Ammatilliset - ja perheen lähiverkostot kokoon
- Tukihenkilö asiakkaalle tapaamisiin

Kehitysvammaiset vanhempina seminaari
Tampere 7.4.2008
Pia Henttonen
Projektipäällikkö
Enemmän otetta ja osallisuutta
Ray 2006-2009
Sähköposti pia.henttonen@kvtl.fi
Puhelin 0503029608

Tuen kartoittaminen

tuen kartoittaminen, dia 1.

Kysymys ”kuka sinua tukee/ auttaa” on hankala. On monenlaista tukea ja apua. Sitä on saatavissa eri aikoina ja eri tavoin. Eri henkilöiltä tuntuu erilaiselta pyytää ja ottaa vastaan tukea.

Erilaista tukea

1. Tunteisiin liittyvä tuki

Kuuntelee sinua, kun sinulla on ongelmia. Välittää tunteistasi/siitä miltä sinusta tuntuu. Saat häneltä tukea. Luotettava ihminen. Saa sinut tuntemaan, että sinusta välitetään.

2. Tietoa ja tukea tiedon käsittelyyn ja hankkimiseen

Kertoo sinulle asioista, joista tarvitset tietoa/sinun on tiedettävä. Vastaa kysymyksiisi. Osa neuvoa sinua.

3. Käytännön tuki

Auttaa sinua ruoanlaitossa/kotitaloustöissä. Auttaa sinua täyttämään lomakkeita, esimerkiksi KELAN papereita. Tarjoaa sinulle kyydin esimerkiksi kauppaan. Voi lainata sinulle rahaa. Auttaa sinua lastenhoidossa.

4. Sosiaalinen tuki

Tapaillette. Juttelette keskenänne puhelimessa. Vaihdatte tekstiviestejä tai sähköposteja.

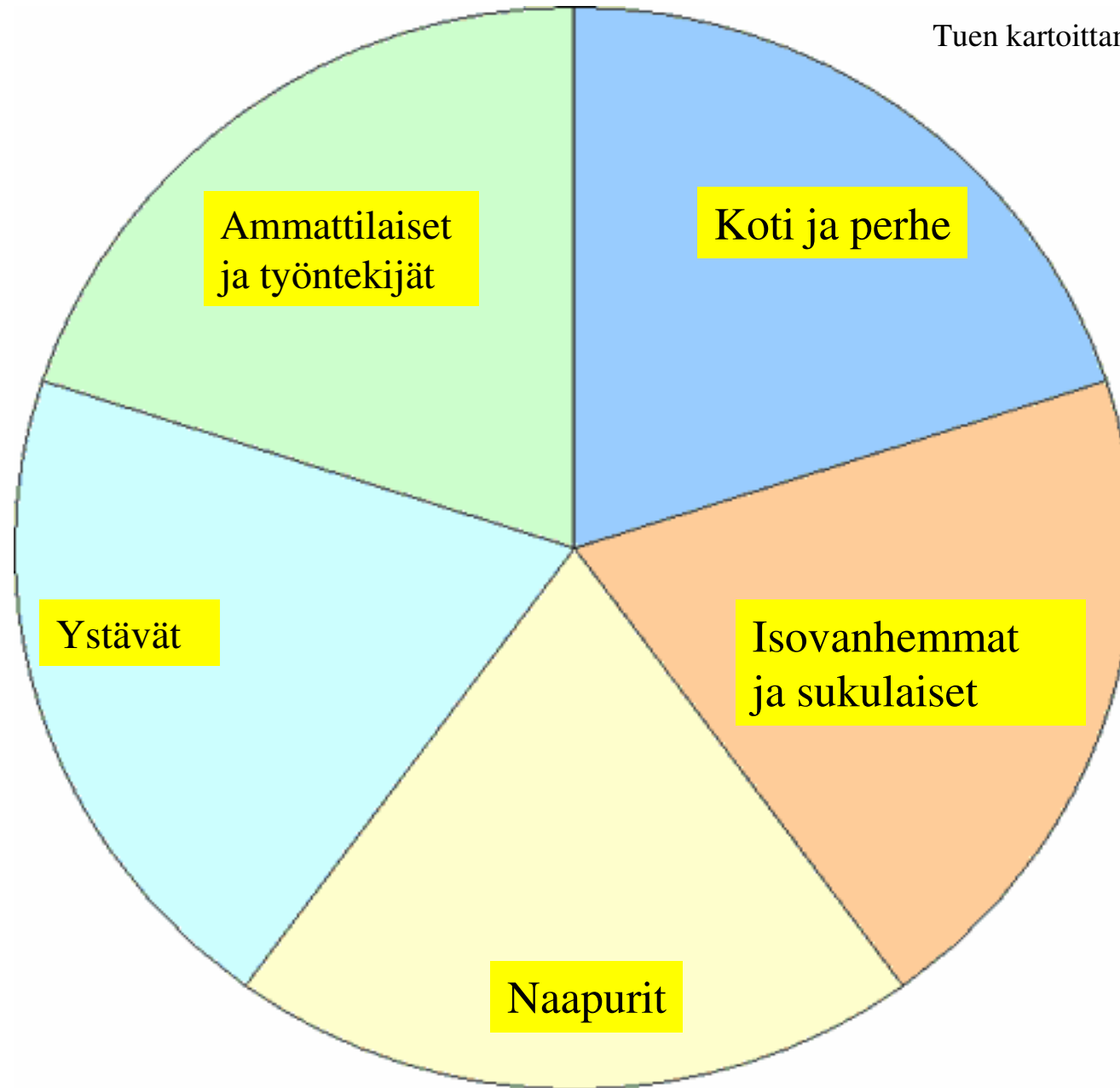
Teette yhdessä erilaisia asioita, joista kumpikin pidätte, esimerkiksi käytte elokuvissa/jumpassa.

Lähde: Support Interview Guide. University of Sydney. Family Support&Services Project 2000. Tarkemmat tiedot viimeisessä diassa.

Tuen kartoittaminen, dia2.

Kuka sinua tukee/ auttaa?

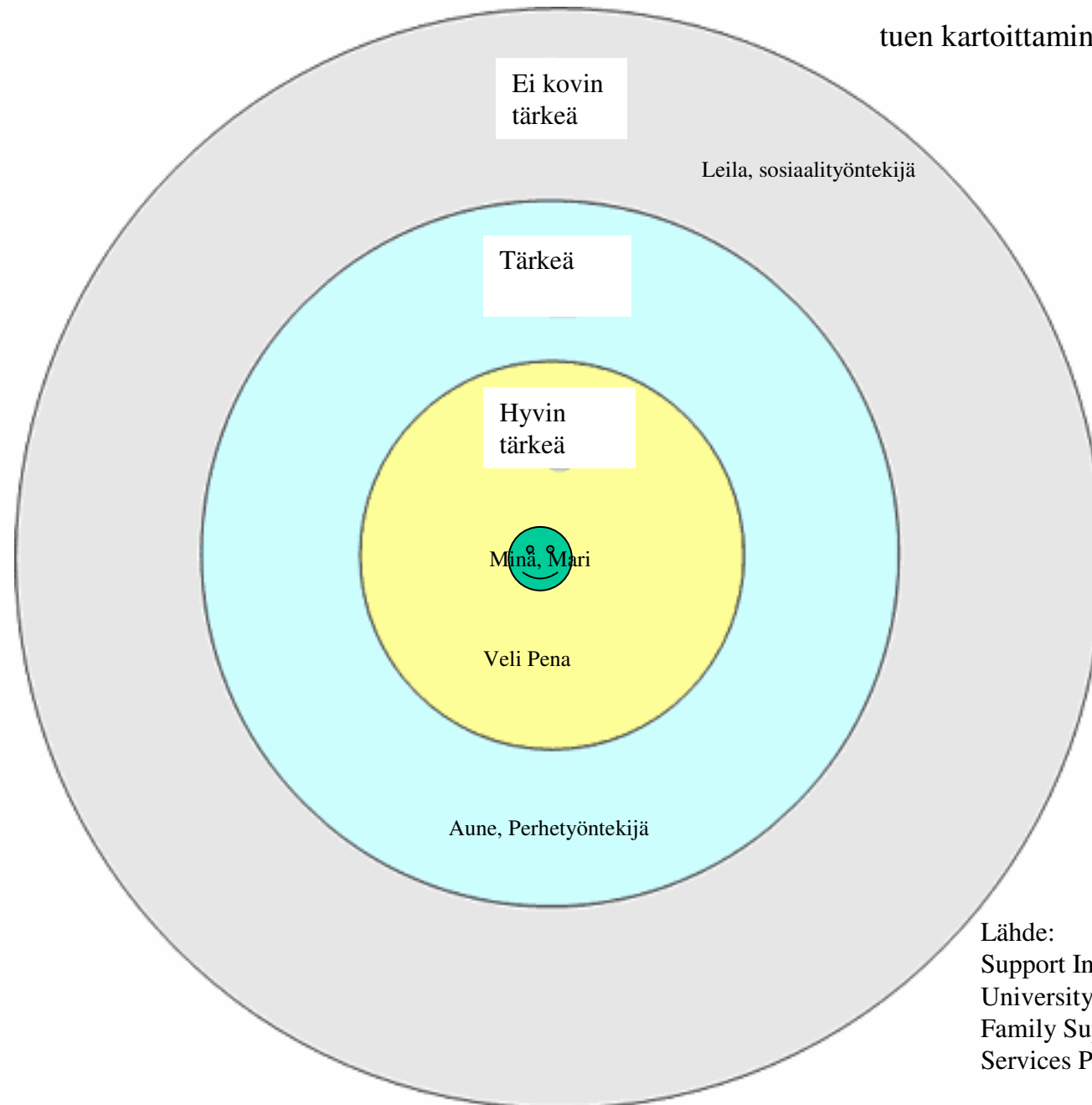

Lähde:
Support Interview Guide
University of Sydney
Family Support &
Services Project 2000.

Kuinka tärkeäksi koet henkilön?

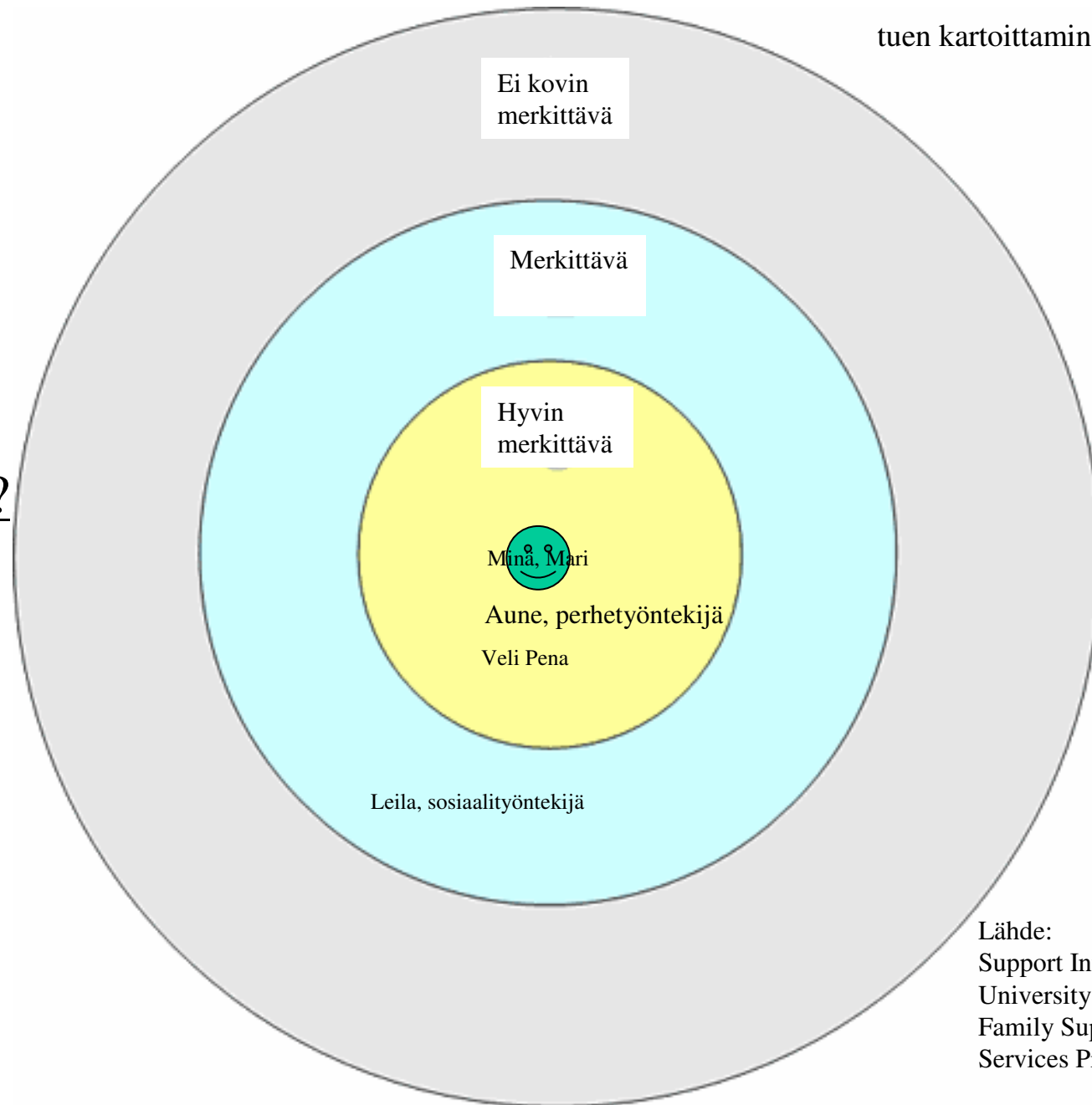
tuen kartoittaminen, dia 3.

Lähde:
Support Interview Guide
University of Sydney
Family Support &
Services Project 2000.

Miten
merkittävää
henkilön
antama tuki on?

Lähde:
Support Interview Guide
University of Sydney
Family Support &
Services Project 2000.

Kuinka kaukana sinua tukevat/auttavat ihmiset asuvat?

- (1) Lähellä, ihan kävelymatkan päässä kotoa
- (2) Ei kovin kaukana. Lyhyt automatka tai pääsee Julkisilla kulkuvälineillä ilman vaihtoa.
- (3) Kaukana. Pitkän ja/tai hankalan automatkan päässä. Kun käyttää julkisia kulkuvälineitä, joutuu vaihtamaan.
- (4) Erittäin kaukana. Matkaan menee yli päivä. Kun matkustan en ennätä yöksi takaisin kotiin.

Lähde: Support Interview Guide. University of Sydney .Family Support&Services Project 2000.

Kuinka usein tapaatte/olette yhteydessä toisiinne?

- (1) Päivittäin/Joka päivä
- (2) Useammin kuin kerran viikossa
- (3) Joka viikko
- (4) Noin joka toinen viikko
- (5) Noin kerran kuukaudessa
- (6) Ehkä muutamia kertoja vuodessa
- (7) Ehkä kerran vuodessa

Lähde: Support Interview Guide. University of Sydney. Family Support&Services Project 2000.

Kuinka kauan aikaa olette tunteneet toisenne?

- (1) Vähemmän kuin kolme kuukautta
- (2) Kolmesta 12:een kuukauteen
- (3) 1-5 vuotta
- (4) Pidempään kuin viisi vuotta

Lähde:
Support Interview Guide
University of Sydney
Family Support &
Services Project 2000.

Miltä tuntuu pyytää tältä henkilöltä
tukea/apua?

- (1) Ei ollenkaan helppoa
- (2) Ei kovin helpolta
- (3) Helppoa
- (4) Erittäin helpolta

Lähde:
Support Interview Guide
University of Sydney
Family Support &
Services Project 2000.

Miltä tuntuu saada tältä henkilöltä
tukea/apua?

- (1) Ei ollenkaan helppoa
- (2) Ei kovin helpolta
- (3) Helppoa
- (4) Erittäin helpolta

Lähde:
Support Interview Guide
University of Sydney
Family Support &
Services Project 2000.

tuen kartoittaminen, dia 9.

Kuka auttaa/tukee ja ketä?

- 1) Hän auttaa enemmän sinua enemmän.
- 2) Te autatte toinen toistanne.
- 3) Sinä autat enemmän heitä.

Tuki ja tukijat edellisen perusteella taulukkoon:

Nimi:	Suhde sinuun? Anna esimerkki tuesta/avusta.	Kuinka kaukana asuu?	Kuinka usein tapaatte?	Kuinka usein olette yhteydessä	Kuinka pitkään olet te tunteneet?	Miltä tuntuu tuen pyytäminen	Miltä tuntuu tuen saaminen	Kuka auttaa ketä?
Minä itse olen Mari, lapsen äiti								
Pena Hyvin tärkeä ihminen, antaa hyvin merkittävää tukea.	Isoveli. Voi autolla kaupaan ja neuvolaan. Korjaa tavaroita. Käytännön tuki.	2. Penalla auto, tulee aina meille tai hakee.	3. Pena käy joka viikko.	2. Soitellaan joka päivä	4. Isoveli. Ollut aina.	3. Joskus tiuskii mulle, kun sillä on paineita.	4. Meillä on aina mukavaa yhdessä.	1. Kurjaa, etten voi tehdä mitään hänen hyväkseen
Aune, perhetyöntekijä. Tärkeä ihminen, antaa hyvin merkittävää tukea.	Perhetyöntekijä lastensuojelusta. Neuvoo lomakkeiden täytössä ja lapsen kasvatuksessa. Kuuntelee. Käytännön tuki ja emotionaalinen tuki.	Toimisto x- kadulla mutta ei sinne noin vain mennä.	3. Käy joka viikko,	4. Noin joka toinen viikko on asiaa. Soitellaan.	3. Ollut mun työntekijä 2 vuotta. Lapsen syntymästä asti.	2. Ei kovin helpolta. Tuntuu, että tarkkaillee ja kaikki päättyy papereihin.	3. Osaa neuvoa, niin että ymmärrän.	1. Työntekijä. Sen tehträvä on auttaa.
Leila, sosiaalityöntekijä. Ei kovin tärkeä ihminen mutta tuki on tärkeää.	Mun sossu. Kertoo, mitä mun pitää tehdä äitinä. Rahaa ja muuta.	Toimisto x- kadulla.	6. Kaksi kertaa vuodessa palaveri. Jos ottaa muuten yhteyttä, huono juttu...on tehty ilmoitus.	6. Harvoin soitellaan.	3. Ollut mun työntekijä kaksi vuotta. Lapsen syntymästä asti.	1. Ei ollenkaan helpolta. Jos pyydän jotain olen huono äiti ja rahankäyttäjä.	2. Ei kovin helpolta. Musta arvostelee.	1. Se on sen työtä
Seuraavan	tukijan	tiedot	jatkuu	ähän.				
Seuraavan	tukijan	tiedot	jatkuu	tähän.				

Lähde tuen kartoittaminen, diat 1-10:

Support Interview Guide. University of Sydney. Family Support & Services Project 2000. Faculty of Health Sciences. The University of Sydney.

Based on the work of: House, Umberson & Lansis, 1988; Tracey & Whittaker, 1990; Llewellyn, McConnell & Bye, 1995; Llewellyn, McConnell, Cant & Westbrook, 1998